

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

The Relationship Between Administrator's Role and Teachers' Core Competencies in Schools Under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

พรพิมล วงศ์บุญจันทร์*¹ สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ²

Pornpimol Wongboonchan*¹ Suphatthasak Khamsamart²

(Received: 2024-09-28; Revised: 2024-10-12; Accepted: 2024-10-15)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 2) สมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 324 คน ซึ่งได้มาสุทธทาโรยามาเน่ และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation: r) ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาคือด้านร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.37$) 2) สมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาคือด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี

² ดร., อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี

* Corresponding Author: pronpimon248@gmail.com

มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.44$) 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวก ($r = 0.92$) กับสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, สมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

Abstract

This study aimed to investigate: 1) the roles of school administrators under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office; 2) the core competencies of teachers in schools under the Samut Sakhon Primary Educational Services Area Office; and 3) the relationship between the roles of school administrators and the core competencies of teachers in schools under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The sample group consisted of 324 teachers from schools under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office. The sample size was determined using Taro Yamane's formula, and stratified random sampling was applied. The data collection instrument used was a questionnaire, with a reliability coefficient of 0.97. Data analysis was conducted using statistical software to determine the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient (r).

The results of the study showed that: 1) The overall roles of school administrators under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office had a high mean score ($\bar{X} = 4.47$). When considered by aspect, the highest mean score was found in core curriculum analysis ($\bar{X} = 4.70$), followed by cooperation with the basic education board ($\bar{X} = 4.57$). The lowest mean score was in supporting personnel to use research processes ($\bar{X} = 4.37$). 2) The overall core competencies of school teachers under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office had a high mean score ($\bar{X} = 4.49$). When considered by aspect, the highest mean score was in the aspect of achievement orientation ($\bar{X} = 4.56$) followed by good services ($\bar{X} = 4.53$). The lowest mean score was in the aspect of teacher ethics and professional ethics ($\bar{X} = 4.44$). 3) There was a statistically significant positive correlation ($r = 0.92$) at the .01 level between the roles of school administrators and the core competencies of teachers in all aspects under Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office.

Keywords: Roles of School Administrators, Core Competencies of Teachers, Samut Sakhon Primary Educational Services Area Office

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของโลกมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารที่ช่วยเชื่อมโยงโลกให้ติดต่อสื่อสารสะดวกขึ้นและส่งเสริมความเจริญทางการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561; UNESCO, 2015) ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาและบริหารจัดการภายใต้ข้อจำกัด เช่น การปรับใช้นโยบายทางการศึกษา (Fullan, 2007) การลงทุนในเทคโนโลยี (McKinsey & Company, 2020) การสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรให้ร่วมเสนอความคิดเห็นและปฏิบัติงานร่วมกัน สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ๆ และพัฒนาความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ผู้บริหารควบคุมการปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษา และติดตามผลการทำงานอย่างใกล้ชิด เพื่อประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับ ตลอดจนกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการทำงานอย่างชัดเจน (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) ผู้บริหารยังต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ มีความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแรงบันดาลใจเชิงบวก รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ให้แก่ครูผู้สอน เพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา (สมหมาย อ่าดอนกลอย, 2556)

สมรรถนะของครูถือเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สมรรถนะของครูไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความสามารถเฉพาะทาง แต่ยังครอบคลุมถึงทักษะการจัดการเรียนการสอน แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Day, 2000) การมีสมรรถนะที่เหมาะสมยังช่วยให้ครูสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน (Hargreaves & Fullan, 2012) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุถึงความสำคัญของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน โดยเน้นให้มีระบบการผลิตและพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูมีคุณภาพและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ยังได้กำหนดสมรรถนะหลักของครูไว้ 5 ด้าน ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และจริยธรรมวิชาชีพ ซึ่งสมรรถนะเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและความสำเร็จของระบบการศึกษาโดยรวม (Leithwood, Jantzi, & Steinbach, 1999)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เยาวชนในพื้นที่ โดยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด อย่างไรก็ตาม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นทั้งในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา และสมรรถนะของครูในโรงเรียน ยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่ขัดขวางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่นี้ ผลการประเมินการบริหารจัดการตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562-2564 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ยังเผชิญกับปัญหาความ

รับผิดชอบในการส่งเสริมการพัฒนา และขาดการบูรณาการความคิดริเริ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นอกจากนี้ ความท้าทายในด้านสมรรถนะของครูยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาเยาวชนและการสร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร, 2566)

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว การพัฒนาสมรรถนะหลักของครูด้านทักษะ ความรู้ และความสามารถที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องผ่านกระบวนการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารที่ดีสามารถยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในฐานะผู้นำ ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจในบทบาทเพื่อวางแผน ตัดสินใจ ประสานงาน และแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารและกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร

สมมติฐานการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

2. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 1,689 คน คน โรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 102 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 324 คน ได้มาสุตรของทาโรยามาเน่ โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นจำแนกตามเขตอำเภอเมือง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร, 2566)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน จำนวน 5 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ แบบสอบถามรายข้อทั้งฉบับมีค่า IOC (Index of item Objective Congruence) เท่ากับ 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.62 - 0.81 โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.97

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กับสถานศึกษาในจังหวัดสมุทรสาครแต่ละแห่งด้วยตนเอง ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2567 ถึง พฤษภาคม 2567

4.3 ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4.4 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืน จึงตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

4.5 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับแล้วคัดเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient : r)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 228 คน มีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 262 คน ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 287 คน และประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 264 คน ผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่ด้านร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.57$) ส่วนด้านสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.37$) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 1

ตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. ด้านการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง	4.70	0.52	มากที่สุด	1
2. ด้านร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.57	0.60	มากที่สุด	2
3. ด้านดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองชุมชน	4.49	0.66	มาก	4
4. ด้านสนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้	4.44	0.68	มาก	5
5. ด้านระดมทรัพยากรในชุมชน	4.42	0.68	มาก	6
6. ด้านส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาหลักสูตร	4.42	0.68	มาก	6
7. ด้านสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัย	4.37	0.68	มาก	10

8.	ด้านเป็นผู้นำในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.40	0.68	มาก	8
9.	ด้านส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย	4.38	0.66	มาก	9
10.	ด้านมีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษา	4.49	0.64	มาก	3
11.	ด้านส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อบริการเครือข่ายและชุมชน	4.37	0.65	มาก	10
ภาพรวม		4.47	0.65	มาก	

2. ผลการศึกษาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.56$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.44$) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 2

ตารางที่ 2 สมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

สมรรถนะหลักของครู		\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1.	ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.56	0.61	มากที่สุด	1
2.	ด้านการบริการที่ดี	4.53	0.61	มากที่สุด	2
3.	ด้านการพัฒนาตนเอง	4.49	0.62	มาก	3
4.	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.47	0.63	มาก	4
5.	ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.44	0.67	มาก	5
รวม		4.49	0.64	มาก	

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทุกด้าน โดยมีค่า Sig (2-tailed) เท่ากับ .00 หมายความว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตาราง 3

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y _{tot}
X ₁	.580**	.411**	.456**	.320**	.342**	.487**
X ₂	.916**	.804**	.813**	.462**	.418**	.751**
X ₃	.799**	.721**	.855**	.630**	.664**	.864**
X ₄	.495**	.593**	.751**	.788**	.883**	.888**
X ₅	.376**	.467**	.739**	.689**	.881**	.826**
X ₆	.408**	.342**	.642**	.719**	.908**	.808**
X ₇	.206**	.287**	.554**	.698**	.927**	.746**
X ₈	.299**	.382**	.660**	.709**	.924**	.803**
X ₉	.194**	.267**	.539**	.684**	.916**	.730**
X ₁₀	.653**	.586**	.750**	.715**	.690**	.816**
X ₁₁	.315**	.394**	.664**	.689**	.911**	.800**
X _{tot}	.532**	.552**	.796**	.769**	.931**	.918**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามลำดับของสรุปผลการวิจัยหรือตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากการวิจัยพบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมีบทบาทในการวางแผนตัดสินใจ และประสานงานได้ดี ซึ่งมีผลต่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนบทบาทของผู้บริหารคือการมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของชัชานาม สุริยประภา (2560) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีบทบาทชัดเจนและทำงานอย่างเป็นระบบมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สมบัติ ศรีสุพรรณ (2561) เรื่องวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การมี

วิสัยทัศน์ในการบริหารและการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้ผู้บริหารสามารถผลักดันโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาครในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการปรับใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาคือด้านการร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสะท้อนถึงความสามารถในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่วนด้านการสนับสนุนให้บุคลากรใช้กระบวนการวิจัยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า เนื่องจากขาดการส่งเสริมและการพัฒนาทักษะด้านการวิจัยในบุคลากร ทำให้กระบวนการวิจัยไม่ถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ชูเกียรติ (2561) ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิเคราะห์และปรับใช้หลักสูตรแกนกลางเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มีบทบาทในการวิเคราะห์และปรับใช้หลักสูตรมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยของ วิไลลักษณ์ ปัญญาสม (2562) ศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนและพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ดี ธาราไพร (2563) เรื่องการสนับสนุนกระบวนการวิจัยในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพครู พบว่าผู้บริหารที่ให้การสนับสนุนการวิจัยในโรงเรียนสามารถยกระดับทักษะการสอนของครูและส่งเสริมวัฒนธรรมการพัฒนาเชิงวิชาการในโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน

2. จากการวิจัยพบว่าสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมพบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมาได้แก่ สมรรถนะด้านการบริการที่ดี ด้านมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าทักษะสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ถือเป็นสมรรถนะของครูที่มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและหน้าที่ให้มีคุณภาพ โดยการใช้ความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ พัฒนาผลงานและการเลือกใช้นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรวิภา สวนมะลิ (2565) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาศมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับรายด้านสมรรถนะหลักของครู จากมากไปหาน้อยพบว่า สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและสมรรถนะด้านการมุ่งสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสมรรถนะด้านการบริการที่ดี สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู ตามลำดับ และงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ ทองสาคร (2565) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าระดับสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนเอกชน อยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับรายด้านสมรรถนะหลักของครูโรงเรียนเอกชน จากมากไปหาน้อยพบว่าสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมและสมรรถนะด้าน

การมุ่งสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือสมรรถนะด้านการบริการที่ดี สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณครู และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ทอองนันต์ (2562) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพครูตามสมรรถนะหลัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาคุณภาพครูตามสมรรถนะหลัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ด้านการมีจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการบริการที่ดีและด้านการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

3. จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากบทบาทของผู้บริหารในการวางแผน ประสานงาน และพัฒนาทรัพยากรบุคคลมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาสมรรถนะหลักของครู ทั้งในด้านการสอน การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม ซึ่งบทบาทของผู้บริหารที่มีความชัดเจนและเป็นระบบช่วยส่งเสริมให้ครูมีโอกาสพัฒนาทักษะใหม่ ๆ และนำความรู้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ การสนับสนุนจากผู้บริหารยังช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความร่วมมือระหว่างครู ส่งผลให้ครูสามารถทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพิชญ์ มั่งสุข (2564) ที่ศึกษาบทบาทของผู้บริหารมืออาชีพกับสมรรถนะหลักของครูในเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง พบว่าบทบาทของผู้บริหารมืออาชีพและสมรรถนะครูมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ธนวัฒน์ ช่วยพิทลุง (2565) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่าบทบาทผู้บริหารส่งผลต่อสมรรถนะครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงงานวิจัยของ ชัยธวัช สุริกร (2565) ที่พบว่าบทบาทผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของครูในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน การสร้างสื่อการสอน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพที่ดีขึ้น ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดของสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริม พัฒนาสมรรถนะหลักของครูในด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู เพื่อให้ครูได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความศรัทธาในวิชาชีพครู เป็นการพัฒนาตนเองจนเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของครูในเชิงบวกด้านต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อสนับสนุนให้ครูมีสมรรถนะหลักในการทำงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ไว้ได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผล มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเชิงลึก

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับสมรรถนะหลักของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. สำนักพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติพิชญ์ มั่งสุข. (2564). *บทบาทของผู้บริหารมืออาชีพกับสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จังหวัดระยอง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยธวัช สุริกร. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะหลักของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสารการศึกษาและการพัฒนา*, 13(2), 35-52.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). *การบริหารการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ศักดิ์ ทองสาคร. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อสมรรถนะหลักของ ครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดเชียงราย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้า หลวง.
- ธนวัฒน์ ช่วยพิทลุง. (2565). *บทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2*. *วารสารบริหารการศึกษา*, 12(1), 75-89.
- ณภัสสร วงศ์พิชัย. (2564). *การสร้างวัฒนธรรมการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัย*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรวิภา สนวนมะลิ. (2565). *การศึกษาสมรรถนะหลักของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพิจิตร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พิมพ์ดี ธราไพโร. (2563). *การสนับสนุนกระบวนการวิจัยในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพครู*. [วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีไลลักษณ์ ปัญญาสม. (2562). *ความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*. *วารสารบริหารการศึกษา*, 12(3), 53-67.

- สมหมาย อ่ำดอนกลอย. (2556). *การพัฒนาภาวะผู้นำและการบริหารจัดการในสถานศึกษา* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี ชูเกียรติ. (2561). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการวิเคราะห์และปรับใช้หลักสูตรแกนกลางเพื่อ พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน. *วารสารการศึกษา*, 8(2), 112-124.
- สุภาวดี ทองอนันต์. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพครูตาม สมรรถนะหลัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. *วารสารการศึกษา*, 10(2), 45-58.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. (2566). *รายงานประจำปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สมุทรสาคร*. โรงพิมพ์อักษร: สมุทรสาคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *สมรรถนะครู*. สำนักพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. สำนักพิมพ์สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา.
- Day, C. (2000). *Teachers in the Twenty-first Century: Time to Renew the Vision*. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 6(1), 101-115.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). Teachers College Press.
- Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. Teachers College Press.
- Leithwood, K., Jantzi, D., & Steinbach, R. (1999). *Changing Leadership for Changing Times*. Open University Press.
- OECD. (2019). *Teaching for the Future: Effective Classroom Practices to Transform Education*. OECD Publishing.
- McKinsey & Company. (2020). *How Technology is Reshaping Education: A Global Perspective*. <https://www.mckinsey.com/education>
- UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action Towards Inclusive and Equitable Quality Education and Lifelong Learning for All*. UNESCO.